

res, end dem, vi saae, og i alt Fald maatte de efter min Formening have sikket sig, at den anden Side, den ministerielle, fra Begyndelsen af Oktober havde staaet med dem mod Provisoriet og havde tonet aabent Flag mod det Ministerium, der har udstæret det. Det vilde efter min Mening have været den første og mest uafviselige Betingelse for, at man var gaaet ind paa en saadan Forandring af Maal. Der kunde have været Uenighed nok endda om alle andre Spørgsmaal; men denne Betingelse maatte antages at være den mest nødvendige, for at man kunde gaa ud fra, at man stod i fælles Opfattelse af Forsætningen. Men jagtet de Herrer efter mit Skjøn forfattede med Saabet, følgende Maalet, havde de, som det nu klart viser sig, ikke sikket sig noget-somhelst Fredspreliminarium undertegnet i Forveien. Dette forekommer mig at være Stillingen, og jeg kan derfor ikke skjønne, at det er rigtigt, naar den ærede Ordfører yttrede, at det er lykkeligvis ham at holde fast ved, hvad han yttrede om, at man skulde passe paa, at noget Saadant ikke gjentages, som det, der var sket 1875, hvorved han mente, at man blev narret. Den 8de November antog jeg, at denne Dag førte i sit Skjød det, som nu ligger fra de Herrer's Side, nemlig at der som en Følge deraf maatte blive bevilget dette Ministerium Midler for 1½ Aar, og at dette igjen var en Konsekvens af Underhandlingerne i Oktober. Der modtogde man mig, og man hørte siden Ytringer fra de Herrer's Side om et Provisorium Nr. 2 og Nr. 3, ja der var endog dem, der talte om Krubt-tønder —; det er jo ikke farligt, naar der intet Krudt er deri. Efterhaanden som Tiden skred frem, begyndte man dog at komme ind under Forstaelsen af, at jeg havde set rigtigt den 8de November, og al Løvl ophørte, da vi havde hørt den ærede Ordførers Tale ved 2den Behandling. Denne Tale forviste jo ikke blot dette Thing men alle Faktorer om, at dette Thing vilde give en Finantslov: Negte en Finantslov eller udsætte sig for et Provisorium, kunde de Herrer efter Ordføreren's Forklaring ikke, undtagen man var vis paa, at faae det næste Skridt, det er: Effektiv Stattenegetelse og tage sig selv til Rette, eller med andre Ord: Ikke før man var vis paa at have Revolutionen færdig; men da Enhver maatte sige sig selv, at de Herrer ikke havde Revolutionen færdig, maatte de ifølge deres Betragtning absolut være bundne til at give Ministeriet en Finantslov, saaledes som Ministeriet og Lands-

thinget vilde have den. For vor Betragtning — hvad jeg nærmere skal komme til — vilde dette ikke holde Stik; men efter den Betragtning, den ærede Ordfører fremsatte, og som naturligvis gaar særligt mod hele hans tidligere Udvikling, saaledes som jeg tidligere har nævnet det, maatte det derimod følge. Dersom det nu maa være tilladt at omtale ogsaa deres Stilling, som ikke have været med til eller have nogen Skyld i dette forandrede Udseende af Folkethinget, vil jeg gjøre det, om det end ganske vist er noget dristigt og mere af personlig Interesse, fordi denne Omtale ikke vil faae nogen Indflydelse paa, hvad der nu skal foretages. Jeg har imidlertid ingen Bemyndigelse og ønsker heller ikke nogen saadan til at udtale mig paa Andres Vegne; jeg vil kun udtale min egen Opfattelse af Stillingen i det sidste Aarstid, og jeg er tilbøjelig til at tro, at der bliver en Del her i Salen, som dele i dens Hovedtræk den Betragtning, jeg gjør gjældende. Jeg var erig i, at det ærede Ministerium, der udmærker sig ved Klarhed, ligesom jeg ogsaa indrømmer ved Fasthed, havde lagt det saa tydeligt frem som muligt, at det gjaldt Ministeriets Magt, Folkethingets konstitutionelle Stilling, det Sidste i den Forstand, om Folkethinget skulde høre sig for Landsthinget og Regjeringen eller for Regjeringen alene, saa at, hvis det ikke vedtog den Finantslov, Regjeringen til Syvende og Sidst var tilfreds med, havde Regjeringen Ret og Magt til at udstede et Provisorium, som vi da skulde lyde. Vi delte da den Betragtning med saa Mange, at hvis dette nu anerkjendtes for forfatningsmæssig Ret her i Landet, var vor Frihed et Skin og Intet værd, og saa sank Folkethinget, selv om det formelt blev bestaaende, ned til en raadgivende Forsamling, hvis Raad Ingen paaagtede. Da man derfor var kommen til den 12te April, var det min alvorlige Overbevisning, at nu maatte Prøven staa, om Folket i denne Mennekesalder var voget saaledes i indre Kraft, at det var i Stand til at hævde den almindelige Valgret og Skattebevilningsrettens Betydning lige overfor denne Stilling. Jeg deltog for fuldt Alvor i at underskrive følgende Udtalelse til Valgerne: „Den Kamp, vi hidtil have kæmpet for Hævdelsen af Folkets grundlovmæssige Ret, er langt fra udkæmpet. Den alvorligste og betydningsfuldeste Del er maatte forestaaende. De kunne stole paa os.“ Hvis den ærede Formands Raalmodighed tillader det, læser jeg lidt mer. „De stamløse Forsøg at stille os som illoyale og Sjæ-